

Maran ja Taran tarina – Talo, jossa on timantteja katossa

Tässä tiedostossa on tarinan teksti sekä tietoa tekstin ja kuvien käytöstä. Tarinan lopussa on lasten usein esittämiä kysymyksiä vastauksineen.

Tarina on mitoitettu 45 minuutin oppitunnille, mutta kesto vaihtelee sen mukaan, kuinka paljon lapset innostuvat jakamaan omia kokemuksiaan. Tarinan lomassa on paljon kysymyksiä, joista moneen lapset voivat vastata viittaamalla ja yhteen ääneen (esim. "Joo!").

Tarinan kuvat löytyvät Canvasta tämän linkin takaa: <https://canva.link/8djin28jhta6c64o> Kuvien käyttö ei vaadi rekisteröitymistä Canvaan.

Kuvat ovat diaesityksenä, joka käynnistyy Esitä-nappulasta (oikea ylänurkka) tai viistottain osoittavista nuolista (vasen alanurkka; "Esitä koko näyttö").

Kuvasta toiseen liikutaan joko nuoli- tai välilyöntinäppäimillä tai hiirellä klikkaamalla. Sivujen 9 ja 36 animaatiot käynnistyvät automaattisesti sivulle siirryttäessä.

Tekstiä voi lukea joko

- tästä dokumentista (kuhunkin kuvaan kuuluva teksti on kuvan viereisessä solussa) tai
- Canvasta: Jokaisen kuvan huomautuksiin on liitetty ko. sivua koskeva teksti. Jos haluat lukea tekstiä Canvan kautta, paina nuolesta Esitä-nappulan vierestä ("Kaikki esitystilat") ja valitse Esittäjänäkymä. Canva tarjoaa "Yleisön ikkunaa" ja "Esittäjän ikkunaa".

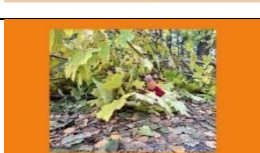
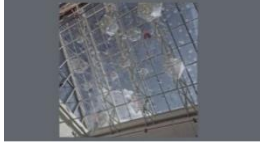
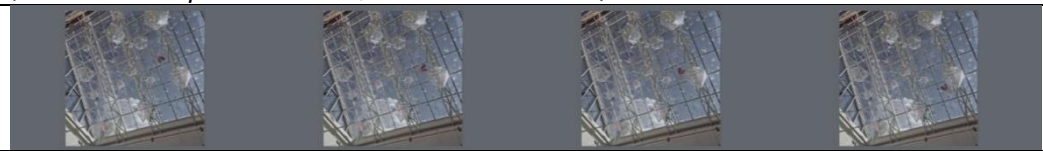
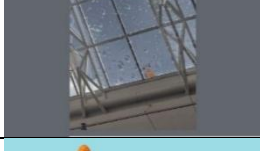
Lukuohje

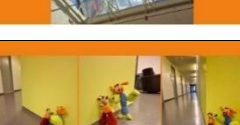
Tavallinen teksti: Tarinan teksti, joka luetaan ääneen.

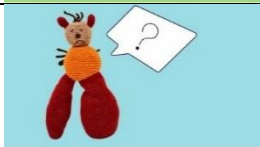
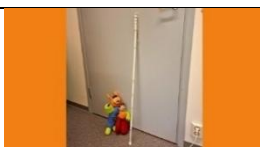
(Tavallinen teksti sulkeissa: Kysymyksen oikea vastaus).

(Kursivoitu teksti sulkeissa: Lisähuomio tai ohje, jota ei lueta ääneen.)

	
	(Yleistietoa tarinan käytöstä; ei kuulu tarinaan.)
	Tämä tarina kertoo Marasta
	ja Tarasta. Eikös olekin aika hauskanäköisiä tyyppejä?
	Mara ja Tara tutustuivat talossa, jonka nimi on Kansalaistoiminnankeskus Matara. Haluatteko nähdä, miltä Matara näyttää?

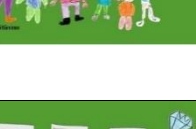
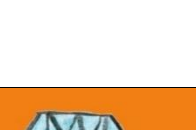
	Ulkoapäin Matara näyttää suurelta laivalta,
	ja kun astuu sen ovesta sisään, näkee että sen katosta roikkuu suuria timantteja. Talossa käy paljon ihmisiä tapaamassa toisia tai tekemässä kivoja juttuja yhdessä. Se on myös monen työpaikka,
	mutta aika harva on tavannut Mataran pieniä asukkaita, Maraa ja Taraa. Oranssikorvainen Tara on asustellut jo pidempään, mutta punajalkainen Mara päätyi sinne jokin aika sitten vähän erikoisemmalla tavalla. Haluatteko kuulla, miten?
	Oli syysmyrsky, ja tuuli niin kovaa, että Maran kotipuu kaatui. Kun se oli mönkinnyt esiin lehtikasasta, uusi tuulenpuuska tarttui siihen...
	ja lennätti sen erään talon katolle. Arvaatteko, minkä talon?
	Sen talon, jossa on timantteja katossa. Mataran. Mara kurkisteli lasikaton läpi...
	...mutta sitten alkoi sataa. Katto muuttui liukkaaksi, ja arvatkaapa mitä silloin kävi? Mara valui alaspäin märällä katolla! (Klikkaa eteenpäin 9 kertaa, niin Mara liikkuu.)
	
	
	Onneksi se sai kiinni katon reunasta juuri ennen kuin putosi. Kun se katsoi alas, se näki, että sitä katseli silmät suurina ja säikähtäneinä eräs toinen olio. Arvaatteko, kuka oli huomannut, että Mara oli pulassa?
	Tietenkin Tara.
	Tara lähti ulos ja auttoi Maran turvallisesti alas katolta.
	Tara johdatti märän, säikähtäneen ja surullisen Maran sisään lämpimään taloon.

	Kun Mara oli kuivatellut, he esittäytyivät toisilleen. Mara aikoi ojentaa kätensä kätelläkseen Taraa, kun se huomasi erään kummallisen asian. Arvatkaa, mikä siltä oli kadonnut kotipuun kaatuessa?
	Se oli kadottanut toisen kätensä!
	Mara alkoi itkeä. Se tunsu olonsa yksinäiseksi uudessa paikassa ja sitä harmitti hirveästi, että käsi oli kadonnut.
	Mara oli aiemmin tykännyt pelata koripalloa ja soittaa kitaraa. Mara mietti, miten se enää voisi pelata koripalloa tai soittaa kitaraa, kun oli vain yksi käsi jäljellä. Ei varmaan yhtään mitenkään.
	Tara ymmärsi, että Maralla oli hankala tilanne. Mutta Tara lohdutti Maraa kertomalla, että tuuli oli lennättänyt Maran juuri oikean talon katolle. Muistatteko, mikä sen talon nimi oli? (Matarä.)
	Tara kertoi, että Matarassa on monia järjestöjä, jotka auttavat löytämään kavereita, mukavaa tekemistä ja apua hankalissa tilanteissa. Lisäksi siellä autetaan ihmisiä auttamaan toisiaan.
	Maraa vähän epäilytti, voiko mitään mukavaa tekemistä löytyä, kun ei mitään kivaa voi tehdä ilman toista kättä. Ainakaan muita se ei voisi enää auttaa.
	Maraa harmitti niin paljon, että sen mieli tuntui ihan mustalta.
	Mutta katon timantit kiehtoivat Maraa. Jos talossa on timantteja katossa, ehkä sinne on kätetty muitakin aarteita? Tara vakuutti, ettei se ainakaan ollut koskaan nähnyt aarteita, mutta eihän sitä koskaan tiedä. Sillä se sai Maran houkuteltua liikkeelle.
	Mara ja Tara aikoivat käydä kyselemässä eri järjestöistä, miten Maraa voisi auttaa.
	Ensin niiden piti kuitenkin ratkaista, miten ne pääsevät portaat ylös. Se ei ollut ihan helppoa, kun toisella oli lyhyet jalat ja toinen oli kadottanut kätensä, mutta yhteistyöllä he onnistuivat. Välillä oli vähän vaikeaa, mutta onneksi Tara auttoi. ... Portaiden loppu hämmötti, kun Mara – voi ei! – putosi, mutta onneksi Tara keksi nopeasti keinot onkia Maran ylös.
	(Videon loputtua:) Mara huomasi, ettei sen tarvitse pärjätä yksin.
	Se tunsu, kuinka mustaan mieleen pilkahti pieni valon välähdys – kuin timantin tuietta.

	Matarassa toimii monia järjestöjä, jotka auttavat ihmisiä pitämään huolta itsestään. Sydänpiirissä kerrotaan ihmisille terveellisistä elämäntavoista. Kun kaupasta valitsee ruokia, joissa on Sydänmerkki, tietää että ne ovat sydämelle hyväksi ja silloin pysyy terveempänä ja jaksaa paremmin. Oletteko nähneet ruokapakkauksissa Sydänmerkkiä? Kun puhuttiin ruoasta, arvatkaa, kenen maha alkoi murista, koska aamupala oli jäänyt kesken puun kaatuessa?
	No Maran tietysti. Tara juoksutti nopeasti Maran ruokapöytään.
	Nyt voitte auttaa Maraa. Istukaa omalla paikalla, valitkaa jokin ruoka ja heittäkää leikisti Maran suuhun. Annetaan Tarallekin ruokaa.
	Kun Mara oli syönyt, sillä oli mukavampi olo,
	mutta edelleen sitä mietitytti, miten se pärjäisi yhdellä kädellä.
	Järjestöt auttavat myös silloin, kun ihmisellä on jokin vamma, jonka takia pitää tehdä asioita vähän eri tavalla kuin muut. Siksi Tara vei Maran Näkövammaisten liiton huoneeseen. Siellä töissä olevan Annikan työtä on neuvoa, miten heikosti näkevät tai sokeat lapset voivat osallistua leikkeihin ja opetukseen yhdessä muiden kanssa. Ehkä sieltä saisi jotain vinkkejä Marallekin.
	Annika näytti apuvälineitä, joita näkövammaisen voi käyttää. Tunnistatteko, mikä tuo on ja mitä sillä tehdään? (Valkoinen keppi, jolla heikosti näkevä tai sokea voi tunnustella, ettei törmää tai kompastu mihinkään.) Tara paljasti, että silläkin on yksi erikoinen näkemisen apuväline. Montako silmää Taralla on? (Kolme.) Silti se ei näe hyvin hämärässä,
	joten sillä on sitä varten omat erikoissilmälasit.
	Sitten Annika kertoi, että näkövammaisen lapsi voi pelata palloa niin, että pallon sisällä on kulkunen. Äänen perusteella tietää, missä pallo menee, ja pääsee peliin mukaan.
	Mara pohti, olisiko olemassa jokin kätensä kadottaneiden järjestö, joka kertoisi, miten se voisi pelata koripalloa. Tarakin mietti. Keksittekö te?
	Mara ja Tara pohtivat, että yhdellä kädellä voisi pelata koripalloa esimerkiksi niin, että on itse korin reunalla ja pitää pallon poissa sieltä jalkojensa avulla – vähän kuin jalkapallomaalivahti pitää palloa poissa maalista. Mara järkeili, että jos pelissä on kori ja pallo, sehän on koripalloa!

	Mara huomasi, että yhdessä asioita pohtimalla ratkeaa monta ongelmaa. Mieleen välkähti taas uuden timantin hohde. Mutta sitä mietitytti, mistä se saisi pelikavereita.
	Tara tiesi, että Matarassa on paikkoja, joissa pääsee tutustumaan uusiin kavereihin, ja vei Maran Monikulttuurikeskus Gloriaan. Siellä eri maista Suomeen muuttaneet ja ihan kaikki muutkin voivat käydä tutustumassa uusiin ihmisiin, opettelemassa uusia kieliä ja leikkimässä yhdessä.
	Mara pääsi mukaan kerhoon, jossa laulettiin laulua jokaisen osallistujan omalla kielellä. Mara oppi laulun nopeasti ja tunsikin olevansa osa porukkaa.
	Mara ilahtui niin, että sen mielessä välkähti oikein iso timantti! Mara huomasi jalkojensa takovan iloisesti äskeisen laulun rytmiin. Yhtäkkiä Mara keksi: vaikka kitaran soittaminen ei enää onnistuisi, sillähän oli kaksi vahvaa jalkaa, ja niillä voisi soittaa oikein hyvin...
	...rumpuja. Nyt Mara oli saanut jo niin paljon apua muilta, että se halusi päästä itse ilahduttamaan toisia. Se muisti, että Tara oli sanonut aiemmin, että Matarassa autetaan ihmisiä auttamaan toisia. Mara halusi tietää siitä lisää, sillä se arveli, että auttamalla muita se voisi saada lisää timantteja mieleensä.
	Tara järjesti niille kyydin tällaiseen paikkaan. Tunnistattekko, minne? (Sairaala Novaan Jyväskylässä.) Sairaalassahan on töissä paljon porukkaa, joiden työ on hoitaa ja parantaa ihmisiä. Yhdellä Mataran työntekijällä on siellä eräs erityinen tehtävä. Haluatteko kuulla, mikä? Hän etsii sinne vapaaehtoisia, jotka auttavat sairaalassa kävijöitä löytämään oikeisiin paikkoihin, leikkivät sellaisten lasten kanssa, jotka joutuvat olemaan pitkään sairaalassa, tai käyvät vaikka soittamassa musiikkia potilaiden iloksi.
	Vapaaehtoiset eivät ole sairaalassa töissä, mutta käyvät siellä auttamassa ja ilahduttamassa potilaita. Samalla he saavat itselleen hyvän mielen ja mukavaa tekemistä yhdessä muiden kanssa –timantteja mieleensä. Mara ja Tara suunnittelivat, että he voisivat soittaa potilaiden iloksi. Maran ei tarvinnut kuin ajatella, kuinka joku ilahtuisi soitosta, kun sen mieleen tuli... arvaatte varmaan mitä?
	(Lisää timantteja.) Mara pohti, mitä muuta se voisi vapaaehtoisena tehdä. Tuleeko teille mieleen, missä muualla voi olla vapaaehtoisia?
	Tara kertoi, että esimerkiksi tosi monet harrastukset ovat jonkin järjestön järjestämiä ja niissä tarvitaan paljon vapaaehtoisia. Kuinka monella teillä on jokin harrastus, johon liittyy pallo tai maila... tai laulaminen/soittaminen/liikkuminen musiikin tahtiin... tai jossa liikutaan muulla tavalla... tai harrastus, joka liittyy eläimiin tai luontoon... tai jokin muu harrastus? <i>(Lapset voivat vastata viittaamalla.)</i>
	Monissa harrastuksissa ohjaajat tai vaikka joukkueenjohtajat ovat vapaaehtoisia, joiden varsinainen työ on jotain ihan muuta, mutta lasten harrastuksissa mukana oleminen on heillekin vähän niin kuin harrastus.

	Lisäksi harrastuksissa voidaan järjestää esimerkiksi kiosk, jossa kerätään rahaa harrastusporukalle vaikka pelimatkaa varten. Oletteko joskus nähneet harrastusten kioskeissa tuttuja aikuisia? Monesti niissä näkyy lasten vanhempia.
	Yhteiset tapahtumat, esimerkiksi turnaukset tai esitykset, tarvitsevat myös vapaaehtoisia toimijoita, että saadaan kaikki tavarat oikeille paikoilleen ja esimerkiksi monta peliä käyntiin yhtä aikaa tai esityksessä kaikki toimimaan. Millaisia asioita vapaaehtoiset tekevät sinun harrastuksessasi? Miten olet itse osallistunut?
	Mara sai idean. Se alkaisi vapaaehtoiseksi ja perustaisi ihan uuden järjestön kätensä kadottaneille.
	Mara halusi olla mukana tekemässä maailmasta sellaista, että kaikilla on mukavaa tekemistä. Siksi sen järjestö järjestäisi kätensä kadottaneille jalkakoripallopelejä ja rumpujen soittamista jaloilla.
	Mutta sitten Mara alkoi pohtia, onko kätensä kadottaneita kovin paljon. Mitä luulette? (No ei ehkä ole.) Ja jos järjestö olisi vain kätensä kadottaneille, sittenhän Tarakaan ei voisi tulla mukaan.
	Niinpä Mara päätti, että mukaan saavat tulla nekin, joilla on kaksi kättä.
	Tai vaikka olisi kolmekin kättä, tai kolme silmää niin kuin Taralla onkin,
	tai vaikka seitsemän korvaa. Ne, joilla on paljon käsiä, voivat auttaa kädettömiä, ja jos joku ei kuule kunnolla, korvalliset voivat auttaa niitä.
	Mara oli innoissaan. Sen mieli säteili. Oman järjestön perustaminen kuulosti hienolta. Mutta sitten Tara muisti, että järjestön perustamiseen tarvitaan kolme yli 15-vuotiaasta ihmistä. Se arveli, että Mara ei ollut yli 15-vuotias eikä ehkä ihminenkään. Eikä heitä ollut kolmea.
	Ennen kuin Maran into ehti laskea ja mieli taas muuttua mustaksi, Mara ja Tara lähtivät Sairaala Novasta takaisin Mataraan, timanttikattoiseen taloon, ja Tara vei äkkiä Maran tapaamaan Nuorten Suomen Waldoa.
	Nuorten Suomi on järjestö, joka auttaa lapsia ja nuoria toimimaan ja saamaan äänensä kuuluviin. Waldo vakuutti, että ei tarvitse perustaa järjestöä, että voi olla mukana tekemässä maailmasta mukavampaa paikkaa – tehdä tekoja, joilla saa timantteja omaan mieleen ja toisten mieleen.
	Mara ei ihan heti keksinyt, mitä sellaiset jutut voisivat olla. Autetaanko Maraa? Noustaan seisomaan ja leikitään, että täälläkin on timantteja katossa. Hypätään ilmaan ja otetaan leikisti timantti aina, kun tulee timanttiteko, jonka olet tehnyt. Kerätään timantteja taskuihin. Ei haittaa, vaikka ei olisi taskuja, koska nämä timantit pysyvät myös mielikuvitustaskuissa.
	<i>(Aina kun lapset vastaavat seuraavien sivujen kysymyksiin "joo" tms., saa hypätä ja napata timantin. Tavoitteena on kannustaa lapsia keksimään mahdollisimman monta timanttitekoa, joita ovat tehneet tai voisivat tehdä.)</i>

	Oletko auttanut toisia ja ottanut toiset huomioon?
	Oletko pelannut ja leikkinyt yhdessä muiden kanssa? Jos haluaisitte keksiä pelin, johon Mara pääsisi mukaan, missä ja milloin sitä voisi pelata?
	Jos meidän eskariin/luokkaan tulisi kolmekätinen tai seitsemänkorkainen tyyppi, ottaisitteko mukaan leikkeihin?
	Oletko ilahduttanut toisia? Oletko ollut järjestämässä juhlia tai tapahtumia, joissa on ollut mukavaa? (Voidaan käydä läpi koulussa/eskarissa järjestettyjä tapahtumia.) Tuleeko mieleen ideoita kivoista tapahtumista?
	Oletko pitänyt huolta luonnosta? Miten? Esimerkiksi kerännyt roskaa?
	Jos näet rikkonaisen leikkivälineen tai vaikka katulampun, tiedätkö, mitä voi tehdä? Siitä voi ilmoittaa aikuisen kanssa kaupungin työntekijöille esimerkiksi netin kautta, niin he osaavat tulla korjaamaan. Lapsilla on tarkat silmät ja niitä tarvitaan, että saadaan yhdessä pidettyä ympäristöstä huolta. Siitäkin saa timantteja.
	Oletko muistanut syödä terveellisesti? Ja nukkua tarpeeksi? Nekin ovat tärkeitä timanttitekoja. Kun pitää itsestä huolta, silloin jaksaa välittää siitä, mitä ympärillä tapahtuu.
	Mistä asioista lapset saavat päättää koulussa/päiväkodissa? (Tässä kohtaa voi nostaa esiin esim. oppilaskunnan hallituksen päättämiä asioita.) Oletko ollut päättämässä ryhmän/luokan säännöistä? Jos olet, siitä saa timantin. Ja aina, kun noudatat sääntöjä, sekin on timanttiteko. Kaikki voivat vaikuttaa siihen, millainen paikka koulu tai päiväkotia on.
	Oletko ollut päättämässä asioista äänestämällä? Mistä asioista koulussa/eskarissa on äänestetty?
	Onko jo taskut täynnä timantteja? Käydään nyt istumaan, kun on varmaan jo aika painavat taskut.
	Waldo kertoi vielä Maralle ja Taralle, että joskus lapset pääsevät äänestämään esimerkiksi siitä, millaiset leikkivälineet leikkipuistoon valitaan. Kuvan Yrttisuon perhepuiston välineet valittiin äänestämällä.
	Waldo kertoi myös yhdestä aika erikoisesta timanttiteosta. Muuramessa kuvataidekoulun lapset saivat idean, että Muuramessa pitäisi olla katu, jonka varrella on värikkäitä taloja. He ehdottivat sitä kuviskoulun opettajan kanssa Muuramen päättäjille. Ja arvatkaa mitä? Päättäjien mielestä se oli hyvä idea, ja värikäs Kuviskatu päätettiin rakentaa. Joskus lasten ideoista voi saada alkunsa aika isokin projekti, josta on iloa monelle.
	Mitä luulette, saiko Mara paljon uusia ideoita, millaisia timanttitekoja se voi tehdä? (Kyllä sai.) Pieniä timanttitekoja kertyy yhdenkin päivän aikana tosi paljon, ja jotkut teot taas vaativat pidemmän ajan ja yhteistyötä.

	Matarassa alkoi ilta jo hämärtää. Mara haukotteli. Tara keksi, millaisen timanttiteon se voisi tehdä heti. Marallahen ei ollut enää kotia, joten Tara ehdotti, että Mara voisi muuttaa asumaan... arvatkaa minne? (Tara ehdotti, että Mara jäisi asumaan sen luokse Mataraan.)
	Nukkumaan käydessään Mara katsoi Mataran timanttikattoa. Sen alta ei ollut löytynyt ihan sellaista aarretta kuin se oli ajatellut, mutta oikeastaan jotain paljon hienompaa. Nyt Mara tiesi, että kätensä kadottaneenakin se voisi tehdä paljon mukavia asioita yhdessä muiden kanssa ja myös auttaa ja ilahduttaa toisia. Se halusi olla mukana tekemässä maailmasta mukavaa paikkaa kätensä kadottaneille ja kaikille muillekin.
	Maran mustasta mielestä ei ollut enää jälkeäkään. Mara näki unta, että jokainen tekisi timanttitekoja joka päivä! Toteutuikohan Maran uni?
	Tähän loppuu Maran ja Taran tarina. Mitä ajatuksia tarina herätti?

Usein kysyttyjä kysymyksiä

Mikä on KATOLLA-hanke?

KATOLLA on lyhenne sanoista Kansalaistoiminta lasten silmin. Kansalaistoiminta tarkoittaa sitä, että ihan jokainen meistä saa olla mukana tekemässä maailmasta mukavampaa paikkaa. Hankkeessa keksittiin Maran ja Taran tarina sekä erilaisia pelejä ja tehtäviä, joiden avulla lapset voivat oppia kansalaistoiminnasta. Keksimiseen on saatu apua ja ideoita lapsilta, samoin kuin tarinan kuviin. Lapsilta ja heidän vanhemmiltaan on kysytty lupa piirustusten käyttämiseen.

Miksi Mara ja Tara ovat tuon näköisiä?

Maran ja Taran suunnitteli 11-vuotias Rosanna KATOLLA-hankkeen piirustuskilpailussa. Hänen piirustuksensa valittiin voittajaksi, koska samanlaisia hahmoja ei ollut vielä olemassa. Rosanna piirsi Maralle toisen käden tilalle lyhyen pätkän. Siitä keksittiin tarinaan, että Maran käsi olisi kadonnut. KATOLLA-hankkeen työntekijä virkkasi hahmot pehmoleluksi, jotta niistä voitiin ottaa kuvia eri paikoissa.

Oliko Mara oikeasti katolla?

Ei ollut. Samaan kuvaan on laitettu tietokoneella päällekkäin kuva katosta, sadepisaroista ja Marasta. Mara saatiin liukumaan katolla, kun sitä siirrettiin kuvissa eri kohtiin.

Miten Mara ja Tara on saatu kiipeämään portaita?

Mara ja Tara laitettiin portaiden alle ja otettiin kuva. Sitten niitä siirrettiin vähän ylöspäin ja otettiin taas kuva. Tämä tehtiin monta kertaa, ja kun kuvat laitettiin tietokoneella näkymään nopeasti peräkkäin, syntyi animaatio, jossa hahmot näyttävät liikkuvan itse.

Onko Mataran katossa oikeasti timantteja ja ovatko ne oikeita?

Mataran katossa roikkuu oikeasti suuria timantteja. Ne on tehty muovista, mutta kun aurinko osuu niihin, ne kimaltavat sateenkaaren väreissä. Tarinaa varten Maraa ja Taraa kuvattiin Matarassa, Jyväskylän Tourulassa, vuosina 2024–2026.

Syksyn 2026 aikana lisäkysymyksiä voi lähettää osoitteeseen [annika.hamynen \(a\) kyt.fi](mailto:annika.hamynen (a) kyt.fi).